

การทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วรางคณา หุ่นสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

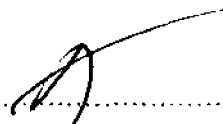
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี


ปีการศึกษา 2552

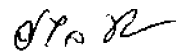
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี


มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง การทดลองสอนโดยใช้กรณี
ตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เสนอ
โดย นางวรางคณา หุ่นสุวรรณ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน



.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2552

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(ดร.เนติ เฉลยวาเรศ)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณีวิไล นันทมานพ)


.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สิร์รानी วสุภัทร)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณวิไล นันทมานพ
ชื่อนักศึกษา	วรางคณา พุ่มสุวรรณ
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้กรณีตัวอย่างระหว่างก่อนเรียน กับหลังเรียน 2) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้กรณีตัวอย่างระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนแบบปกติ 4) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนอนุบาลลำปางรายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 60 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบทดสอบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 และ 4) แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียน ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยใช้กรณีตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยใช้กรณีตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างหลังการทดลอง สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title	Demonstration of Teaching Using a Case Study Entitled "Practice to Be a Good Person" in Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance Group to Develop Analytical Thinking Skill and Public Mind for Prathomsuksa 5 Students
Thesis Advisors	Asst. Prof. Dr. Witai Thongpae Asst. Prof. Wanwilai Nunthamanop
Name	Warangkana Hunsuwan
Concentration	Curriculum and Instruction
Academic Year	2009

ABSTRACT

The purpose of this study was to compare Prathomsuksa 5 students' analytical thinking skill about "Practice to Be a Good Person" in Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance Group before and after studying using a case study technique. The second purpose was to compare the students' public mind about the mentioned topic before and after studying using a case study technique. Thirdly, it was to compare the student's analytical thinking skill after studying between using a case study technique and the conventional method. The last purpose was to compare the students' public mind between using a case study technique and the conventional method. The sample drawn using simple random sampling was 60 Prathomsuksa 5 students from Anuban Lam Narai School, Chai Badan District, Lopburi Province, during the first semester of the academic year 2009. They were equally divided into 2 groups – the experimental group and the controlled group. The instrument used in this research were: 1) learning plans using a case study technique, 2) learning plans using the conventional method, 3) an evaluation test of analytical thinking skill with a reliability of 0.933, 4) a measurement form of public mind with a reliability of 0.962. The data were analyzed in terms of mean, standard deviation, and t-test.

The results were as follows:

1. the students' analytical thinking skill about "Practice to Be a Good Person" was better after studying using a case study technique at a significance level of .05
2. their public mind about the mentioned topic was better after studying using a case study technique at a significance level of .05.

3. their analytical thinking skill was better when they were taught using a case study technique rather than using the conventional method, at a significance level of .05.

4. their public mind was better when they were taught using a case study technique rather than using the conventional method, at a significance level of .05.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาการทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแม่ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณวิไล นันทมานพ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อคิดต่างๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา เพชรใส ดร.นาเรีรัตน์ สุวรรณวารี ดร.เนติ เฉลยวาเรศ และ ดร.อนันต์ เดียวต้อย ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.สิริราณี วสุภัทร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ขอขอบคุณนายสุศล ศรีอ่อน รวมทั้งเพื่อน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รุ่นที่ 11-12 ที่ได้คำแนะนำและช่วยเหลือเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณาครู และนักเรียน โรงเรียนอนุบาลลำนารายณ์ ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยครั้งนี้ จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

วรางคณา หุ่นสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอ้อมิตี	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	12
ความต้องการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	12
ความสำคัญการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	15
คุณภาพของผู้เรียน.....	16
สาระการเรียนรู้.....	19
การจัดการเรียนรู้.....	19
การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (case study techniques).....	22
ความหมายของกรณีตัวอย่าง.....	22
การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง.....	24
ลักษณะของกรณีตัวอย่างที่ดี.....	25

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
จุดมุ่งหมายของการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง.....	26
รูปแบบของกรณีตัวอย่าง.....	27
องค์ประกอบของการศึกษากรณีตัวอย่าง.....	28
รูปแบบการสอนและขั้นตอนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง.....	31
ประโยชน์ของการสอนแบบกรณีตัวอย่าง.....	36
การสอนแบบปกติ (normal teaching).....	38
ความหมายของการสอน.....	38
ความสำคัญของการสอน.....	40
ความหมายของการสอนแบบปกติ.....	42
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบปกติ.....	43
ขั้นตอนของการสอนแบบปกติ.....	45
ทักษะการคิดวิเคราะห์ (analysis thinking skills).....	47
ความหมายของการคิด.....	47
การพัฒนากระบวนการคิด.....	50
ความหมายของการคิดวิเคราะห์.....	54
แนวคิด / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์.....	55
ลักษณะสำคัญของการคิดวิเคราะห์.....	57
วิธีการสอนและเทคนิคการสอนวิเคราะห์.....	60
การวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์.....	62
จิตสาธารณะ (public consciousness).....	64
ความหมายของจิตสาธารณะ.....	64
องค์ประกอบของจิตสาธารณะ.....	66
แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ.....	68
การวัดจิตสาธารณะ.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75
งานวิจัยในประเทศ.....	75
งานวิจัยต่างประเทศ.....	80
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ)	
การสร้างและการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	91
การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล.....	92
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
บทที่ 4	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	107
สมมติฐานของการวิจัย.....	107
ความสำคัญของการวิจัย.....	108
ขอบเขตของการวิจัย.....	108
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
การดำเนินการวิจัย.....	110
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
สรุปผลการวิจัย.....	111
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	116
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง.....	130
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	270
ภาคผนวก ค แบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์.....	381
ภาคผนวก ง แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียน.....	392
ภาคผนวก จ รายนามผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์..	396

	หน้า
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	404

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ของบลูมและมาซาร์โน..... 59
ตาราง 2	เทคนิคหรือเครื่องมือที่ใช้วัดจริยธรรมในลักษณะต่างๆ..... 73
ตาราง 3	แสดงหน่วยการเรียนรู้ (units) และหัวข้อเรื่อง (topics) ที่ใช้เป็นเนื้อหาในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้..... 85
ตาราง 4	ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยใช้กรณีตัวอย่างระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน..... 99
ตาราง 5	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยใช้กรณีตัวอย่างก่อนเรียน..... 100
ตาราง 6	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยใช้กรณีตัวอย่างหลังเรียน..... 102
ตาราง 7	ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยใช้กรณีตัวอย่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน..... 104
ตาราง 8	ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง กับการสอนแบบปกติก่อนการทดลอง..... 105
ตาราง 9	ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง กับการสอนแบบปกติ หลังการทดลอง..... 105
ตาราง 10	ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง กับการสอนแบบปกติ ก่อนการทดลอง..... 106
ตาราง 11	ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง กับการสอนแบบปกติหลังการทดลอง..... 106

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ภาพ 2 แสดงการพัฒนาความสามารถด้านการคิด.....	49
ภาพ 3 แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย.....	91

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี